

»Kdor ne napreduje — nazaduje«, to je znani imperativ sodobnega gospodarskega trenutka. Toda napredovati s stroji starimi od 12 do 50 let ni mogoče. Da omenjeni imperativ drži nam je dokazal periodični obračun. Pravtako je ta obračun neizprosno dokazal, da napredovanje s strojno opremo, ki sodi v tehnični muzej, ni mogoče. In kam lahko sežejo naši razvojni apetiti ob strojni opremi naših staršev in starih staršev? Ali nismo prav v Vijakarni kjer so težave največje, priče najboljši izkoriščenosti delovnega časa? Ali lahko delavka na valjčnih avtomatih, ki skoraj nima časa za osebne potrebe, med delom še kaj iztisne iz sebe, da bo njen prispevek večji? Ali se bomo z dvema desetletja starimi varilnimi stroji še kosali z evropsko konkurenco? Kakšna prihodnost se nam kaže ob napovedani tretjinski podražitvi surovin?

Človek ima ob takšnih dejstvih občutek, da perspektive ni, da smo obsojeni na izgubo, da od naše svetle prihodnosti ne bo kaj prida uresničene. Da v naši stiski ne moremo računati na pomoč nikogar, je postalo popolnoma jasno. Popolnoma jasno je tudi dejstvo, da bo potrebno nekaj ukreniti in

to zelo, zelo hitro. In kaj spremeniti?

Predvsem našo politiko razdrobljenega razvoja, razdrobljenega investiranja, ko smo sredstva za investicije delili tako, da je pač vsakdo nekaj dobil, da ni bilo zamere med tozdi. Obnašali smo se torej kot tisti stari kmetje, ki so sejali vsake poljščine po malo, jeseni pa je bilo vsega skupaj malo več kot nič. Tudi mi sedaj zanjemo malo več kot nič, ponekod pa tudi že manj kot nič.

Dogovorili smo se za skupni razvoj pnevmatike. Tisti, ki se v zadevo spoznajo, trdijo, da je to perspektivno področje. Dosedanji rezultati jih nekoliko demantirajo, toda zakaj? Ali bi TIO ne posloval bolje, če bi se delalo v dveh, na ozkih grlih pa v treh izmenah, če bi bila izkoriščenost delovnega časa takšna kot npr. v Vijakarni, če bi imel vso načrtovano strojno opremo? Zanesljivo bi, kajti časi so takšni, da morajo biti zagotovljene vse našete komponente dela, da se pride do končnega uspeha. To, kar se je sedaj pokazalo v Vijakarni, se kaj lahko jutri v Kovačnici (kjer se že kaže), ali Sidrnih verigah, zato bo treba programu pnevmatike zagotoviti našete možnosti. In kdo jih bo zagotovil?

Predvsem mi sami. Strojno opremo bodo morali zagotoviti vsi ostali tozdi, v TIO pa bo potrebno več delati, smotrnejše izkoriščati stroje, skratka od priprave dela do prodaje se bo treba obnašati industrijsko (saj takšen je naslov tozda), ne pa obrtniško, če ne včasih še slabše. Šele ob bistveno spremenjenem odnosu do dela, do Ve-

rige, bodo verjetno delavci ostalih tozdov pripravljene združevati sredstva za razvoj pnevmatike. Sprememba v odnosu do dela mora biti hitra, kajti že v mesecu, ki prihaja, se bomo odločali o združevanju sredstev za razvoj pnevmatike. Ta odločitev je usodnega pomena za Verigo, saj samo z govorjenjem o pnevmatiki kot perspek-

tivi Verige ne bomo dosegli ničesar.

In če se odločimo drugače?

Potem bomo še naprej vegetirali vsak na svojem programu, investirali v viličarje, ker kaj drugega pač ni dobiti in še nekaj časa želi malo več kot nič, kmalu pa malo in veliko manj kot nič. Teža pa si zanesljivo nihče med nami ne želi.

Le dobro delo in proizvodnja lahko izboljšata stanje

Današnji čas, ki ga označuje težke gospodarske razmere, padanje življenjskega standarda z naraščanjem cen, problemi zaposlovanja, vzbujajo zaskrbljenost in nelagodnost. Če ocenjujemo le nekatere rezultate gospodarjenja, recimo fizični obseg proizvodnje, ki smo ga pri nas presegli, dajejo upanje, ki pa se ob analizi finančnega položaja razblini, ko začnemo dvomiti in se nam zazde težave neizhodne. Še tistim redkim, ki jih radi označujemo za nepopravljive optimiste, ne verjamemo več in začaran krog negoto-

vosti je sklenjen. Kje je potem izhod in kako naprej?

Gospodarska situacija v družbi je naša dolgoročna naloga, ko gre predvsem za nujno, da se posamezni subjekti soočijo s samim seboj. Dodatna težava v procesu naše stabilizacije je v tem, da sovpada s težkimi svetovnimi razmerami in da so se tudi nerazvite države, s katerimi trgujemo, zaradi naftnega udara znašle v hudi krizi.

Positivno oceno zaslužijo prvi uspehi na področju stabilizacije, ki so bili doseženi v lan-

skem letu. Izvoz se je realno povečal tako v Sloveniji kot v vsej Jugoslaviji, pozitivna ocena velja tudi za področje porabe, čeprav ne povsod enako. Bolj zaskrbljujoče pa je dejstvo, da se je poslabšala kvaliteta gospodarjenja, ki jo kažejo manjše stopnje rasti, naraščanje izgub, zmanjševanje kvaliteten sredstev za vzdrževanje reprodukcije in precejšen padeč akumulacije. Prav tako lahko negativno ocenimo zastoj na področju nadaljnega razvijanja samoupravljanja zaradi prekomernega administriranja.

Čeprav imamo celo vrsto stališč in predlogov kako iz sedanjega položaja, pa lahko kot osnovne naloge za izhod iz sedanjega položaja navedemo naslednje:

1. Bitka za delo in za proizvodnjo je osnoven konkreten motiv, ki ga lahko pospešijo le procesi dogovarjanja, povezovanja in skupnega nastopanja, močno pa ga zavira izsiljeno administriranje in sklicevanje na nekoga tretjega, ki bo zadeve uredil namesto nas. To, lahko rečemo, zlato pravilo velja tako za odnose znotraj OZD, kakor med zunanji DO, ki sodelujejo med seboj.

Ob sprejetih samoupravnih odločitvah je naloga vodstev, da avtoritativno uresničujejo naloge — realizirajo, s pomočjo vseh regulativ, ki jih naša samouprava ponuja.

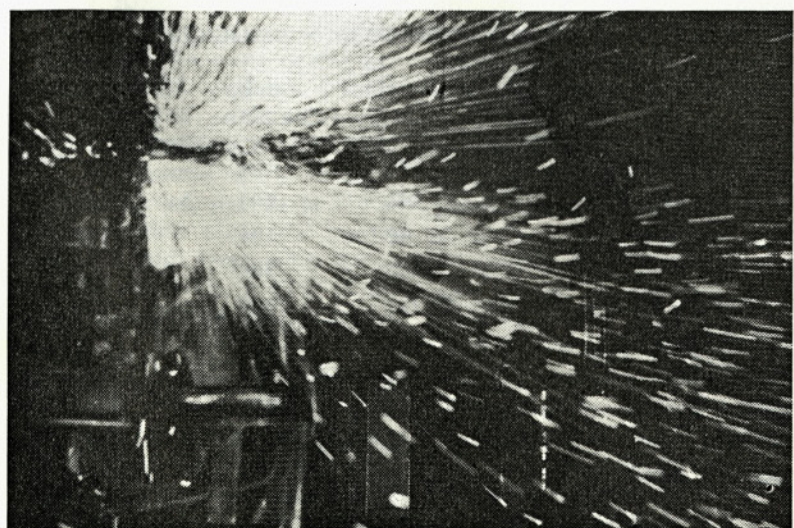
2. Bitka za izvoz, ki nas vodi na višji nivo proizvodnje in izravnava našo menjavo z drugimi državami, postaja vse bolj pomembno in neizogibno dejstvo vključevanja v mednarodno delitev dela, obenem pa nujna, če želimo v prihodnjih treh težkih letih postopno nadoknadi in normalizirati naš zunanjetrgovinski primanjkljaj. Obenem pa moramo paziti, da je hitro prilagajanje tečaja dinarja, kakor stimulacije, naredilo izvoz interesanten in izvozno proizvodnjo postavilo v prednostni položaj, tudi na račun domačega trga.

3. Dobro, umno in odgovorno gospodariti s premoženjem in delom je vsekakor zahtevna naloga. Boriti se za boljše delo s stalno primerjavo lastnih dosežkov z ostalimi pomeni boriti se proti vsem razvadam kot so ležernost, neodgovoren odnos, pa tudi poseči radikalneje po kadrovske spremembah povsod tam, koder se stvari ne premikajo ustrezno.

4. Bitka za ljudi, ki so sposobni naloge izpeljati, postaja iz dneva v dan aktualnejša, saj današnji čas daje prednostno mesto sposobnim in odločnim, ki so pripravljene ob strokovnem pristopu k stvari, sprejemati in prenašati določene rizike — vnaprejšnje odločitve.

Če kdaj, potem je danes potreben skupen in konstruktiven nastop, pa bomo tudi in predvsem z opiranjem na lastne sile izpeljali omenjene naloge. Danes ni niti mesta niti časa za malodušje ali apatičnost, saj je slednje najtežje, kar nas lahko doleti. Tudi stabilizacijo ne smemo razumeti le kot odrekavanje. Stabilizacija v naših razmerah pomeni stanje, ko moramo ob posebnih pogojih, za katere je značilna tudi manjša poraba, združevati moči za združevanja in skupne nastope v tiste smeri, ki bodo dajale največje prispevke in optimalne rezultate. To pa je mogoče doseči le z velikim posluhom za sedanj trenutok, s strokovnim in družbeno naravnanim nastopom, ki mora imeti v ospredju izpolnjevanje nalog, ki stoje pred našo skupnostjo kot celoto.

G. Melink

Proizvodnja v aprilu

V mesecu aprilu so samo v Vijakarni, Sidrnih verigah in Orodjarni presegli vrednostni proizvodni plan. Presežen je bil tudi za delovno organizacijo kot celoto, in sicer pri skupni in eksterni proizvodnji. Primerjava dosežene količinske proizvodnje s planirano nam pokaže, da je skupni proizvodni plan preseglala samo Verigarna, ki je edina preseglala tudi planirane obveznosti za interni trg. Pri proizvodnji za eksterni trg so samo Sidrne verige izpolnile plan, pri ostalih tozdih je proizvodnja nekoliko pod planirano. V aprilu smo v Verigi proizvedli 1.080 ton izdelkov za eksterni trg, kar je 1 odst. pod planom in 2 odst. več kot v istem obdobju lanskega leta. Odpremljenih je bilo 1.024 ton ali 7% manj kot je bilo planirano.

V Vijakarni je proizvodni plan v kg dosežen 98 odst., v kosih pa 86 odst. Pri kovinskih vijakih je izpad zaradi ročnega valjanja, pri lesnih vijakih 5,1 do 6,0 pa zaradi struženja utorov. Zaradi prepozno izstavljenega naročila ni bilo proizvodnje lesnih vijakov nad 6,1. Zaradi pomanjkanja opreme — ploščic je izpad pri krovnih vijakih, pri specialnih in Alu zakovicah zaradi pomanjkanja delovne sile. Pomanjkanje naročil je razlog za izpad proizvodnje pri IKL zakovicah, remont strojev pa pri žičnikih. Odprema je dosežena 110 odst., od proizvodnje je višja za 12 odstotkov.

Verigarna je preseglala količinski plan skupne proizvodnje, eksterni proizvodni plan je količinsko dosežen 99 odst. Izpad proizvodnje je pri visokoodpornih verigah 9,0—11,0 zaradi pomanjkanja kapacitet termične obdelave, zaradi pomanjkanja embalaže pa pri snežnih verigah za osebna vozila. Odprema je dosežena 88 odst. zaradi sezonskih vplivov, za 12 odst. je nižja tudi od proizvodnje.

V Sidrnih verigah so vrednostni plan presegli pri proizvodnji za eksterni in interni trg, medtem ko so količinski plan dosegli samo pri eksterni proizvodnji. Pomembnejši izpad proizvodnje je samo pri odgo-revno varjenih verigah 21—37. Odprema je nižja od planirane za 7 odst., prav tako za 7 odst. pa je nižja tudi od proizvodnje.

Kovačnica ni izpolnila planskih obveznosti niti količinsko

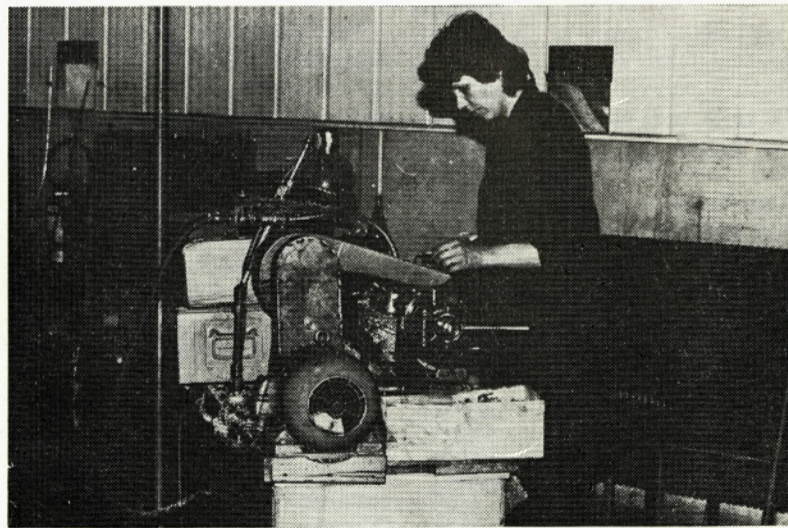
niti vrednostno. Najslabše je doseganje plana pri interni proizvodnji. Pomemben delež v proizvodnji predstavljajo brebenske verige in dvoverižni transporterji, pri katerih pa je bil izpad proizvodnje zaradi pomanjkanja profilov za prečke. Do izpada proizvodnje je prišlo še pri locnjih zaradi pomanjkanja kapacitet cementacije, pri žičnih vrveh pa zaradi galvanskega cinkanja. Odprema je za 18 odst. nižja od planirane, za proizvodnjo pa zaostaja za 13 odstotkov.

Orodjarna je skupni proizvodni plan vrednostno preseglala za 33 odst. Ni izpolnila obveznosti za interni trg, veliko je preseganje pri eksterni proizvodnji, ki pa predstavlja manjši delež v skupni proizvodnji.

V Vzdrževanju je proizvodni plan dosežen v višini 87%. Plan ni dosežen pri eksterni proizvodnji, pri izdelavi osnovnih sredstev in pri velikih popravilih.

TIO je plan dosegel le v višini 81 odst. Zaradi pomanjkanja kapacitet plan ni dosežen pri pnevmatskih cilindrih Ø 32 in 50, pri udarnih cilindrih, pri pnevmatskih razvodnikih NV 4, 6, 10, 16 in 25 ter pri pnevmatskih ventilih. Do izpada proizvodnje zaradi pomanjkanja materiala je prišlo pri pnevmatskih cilindrih Ø 100, 125 in 200 ter pri membranskih cilindrih. Zaradi pomanjkanja naročil plan ni bil dosežen pri nihajnih cilindrih, pnevmatskih razvodnikih NV 15 ter pri vibratorjih. Odprema je nižja od planirane za 40 odst., od proizvodnje pa za 20%.

Količinski in vrednostni podatki so razvidni iz naslednjih tabel:

Vrednostna proizvodnja za april

v 000 din

Tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	27.631	32.461	117	6	142	2367	27.637	32.603	118
Verigarna	42.465	39.286	93	1.634	3.324	203	44.099	42.610	97
Sidrne verige	23.954	43.265	181	35.350	35.617	101	59.304	78.882	133
Kovačnica	25.911	21.903	85	9.540	4.114	43	35.451	26.017	73
Orodjarna	417	4.125	989	8.851	8.239	93	9.268	12.364	133
Vzdrževanje	203	98	48	12.141	10.666	88	12.344	10.764	87
TIO	17.981	14.531	81	—	109	—	17.981	14.640	81
DO VERIGA	138.562	155.669	112	67.522	62.211	92	206.084	217.880	106

Količinska proizvodnja za april

v tonah

Tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	244	240	98	—	—	—	244	240	98
Verigarna	395	391	99	2	16	800	397	407	103
Sidr. verige	306	306	100	715	636	89	1021	942	92
Kovačnica	151	143	95	51	15	29	202	158	78
DO VERIGA	1096	1080	99	768	667	87	1864	1747	94

Poslovni rezultati prvega trimesečja

Prvi meseci leta so hitro minili in že preverjamo rezultate poslovanja. Čeprav so navadno podatki za prve tri mesece nezanesljivi, saj je to prekratko obdobje za izdelavo zaključkov, nam vseeno povedo nekatere osnovne značilnosti poslovanja.

Že na samem začetku lahko ugotovimo, da so se napovedi ob sprejemanju gospodarskega načrta za leto 1983 uresničile, saj smo predvidevali težko poslovno leto. Že v prvih mesecih so se realizirale v glavnem vse slabe napovedi, predvsem rast vseh vrst stroškov, od osnovnih surovin, energije, prevoza in podobno, na drugi strani pa so cene naših izdelkov ostale na isti ravni. Večja je sicer vrednost prodanih izdelkov v izvoz zaradi drseče devalvacije dinarja, vendar izvoz v veliki meri zaostaja za planom. V tem obdobju smo dosti materiala uvažali (žica iz Poljske na osnovi lanskega izvoza), pri tem pa je bil material prevzet po višjih cenah zaradi visokega tečaja dolarja. Tako je prihajalo do velikih razlik med nezadostno realiziranim izvozom in pa uvozom, kar je negativno vplivalo na finančni rezultat.

Podatki kažejo, da rast celotnega prihodka ni mogla kriti rasti materialnih stroškov.

Kar 38 odst. je porasla tudi amortizacija v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta, kar je posledica revalorizacije osnovnih sredstev in delno tudi aktiviranja novih osnovnih sredstev. Iz tega izhaja, da smo dosegli skromno rast dohodka, le 18 odst. Razporejena dohodka je bilo sicer več, kar 21 odst. več kot lani, razlika pa predstavlja izguba. Med izdatki, ki obremenjujejo dohodek, so največ porastle zavarovalne premije, kar 84% in pa obresti — 77 odst. Te predstavljajo že 18 odst. ustvarjenega dohodka. To smo že pričakovali, saj se je obrestna mera povečala od lani v tem obdobju veljavne 12 odst. na letošnje 30 odst. splošno obrestno mero. Na drugi strani pa je obseg kratkoročnih zadolžitve še porasel, kar je posledica povečanih zalog in terjatev do kupcev.

Zaradi skromne rasti dohodka in pa velikega porasta izplačil z dohodka je rast čistega dohodka temu primerna. V treh temeljnih organizacijah ustvarjen čisti dohodek ni zadoščal za pokrivanje osebnih dohodkov, kar ima za posledico izgubo. Tak primer je v Vijakarni, Kovačnici in TIO. Ob obravnavi poslovnih poročil smo dajali poudarek predvsem iskanju vzrokov za takšno stanje. V Vijakarni že dalj časa ugotavljamo nesorazmerje med domačimi in izvoznimi cenami. Po nekajletnem obdobju konjunkturne prodaje krovnih vijakov je začela poslovna uspešnost Vijakarne upadati. Občasna rešitev je bil ugoden izvoz lesnih vijakov na Poljsko. Ker tega izvoza letos v prvem kvartalu ni bilo, je poslovni rezultat izredno slab. Vodstvo tozda je že lani ob koncu tretjega kvartala pripravilo program ukrepov za izboljšanje stanja, ki veljajo tudi za letošnje razmere. Že sama primerjava med doseženimi prodajnimi cenami in planskimi cenami vijakov kaže negativen rezultat. Čim hitreje bo potreb-

no aktivirati nove kapacitete, da bi z novo proizvodnjo nadomestili izpad dohodka.

Verigarna izkazuje ostanek čistega dohodka v višini 15 milij. din. Večina ostanka gre na račun obračunanih tečajnih razlik od izvoza v letu 1982, ki je bil plačan letos. Tudi Sidrne verige izkazuje primeren poslovni uspeh.

Kovačnica se srečuje s težavami, ki so bile prisotne že lani. Kljub uspešnemu izpolnjevanju proizvodnih načrtov izkazuje izgubo. Eden osnovnih vzrokov je zaostajanje prodajnih cen za veliko rastjo stroškov. Prav v Kovačnici je zaostajanje največje. Komercialni sektor skuša to pereče vprašanje rešiti s konkretnimi dogovori s kupci.

Orodjarna in Vzdrževanje izkazuje primeren poslovni rezultat, ki omogoča normalno delitev.

TIO še vedno posluje z izgubo, ki znaša 3,9 milij. din. V TIO smo morali na osnovi zapisnika SDK spremeniti metodologijo obračuna neplačane realizacije in blaga na poti, kar je povzročilo 3,4 milij. din izgube. Iz samega poslovanja izhaja 50 starih milij. izgube, kar niti ni kritično ob dejstvu, da planirani obseg prodaje ni bil dosežen. Kritični bodo naslednji meseci, ker ni izgledov za izpolnjevanje proizvodnega plana.

Prej opisane težave v poslovanju so ob strogi politiki, ki jo vsebuje družbeni dogovor s področja osebnih dohodkov, vplivale tudi na zadruževanja rasti osebnih dohodkov. Ne glede na strogost dogovora, je trajnejša rešitev tega problema pretežno le v uspešnosti našega poslovanja.

Ob koncu lahko ugotovimo dejstvo, da poslovni rezultati niso razveseljivi, v nekaterih primerih celo kritični. Pred nami je dosti dela, da bodo ob koncu leta drugačni.

Marjana Kozamernik

Zbirni podatki za delovno organizacijo so naslednji:

	milij. din	indeks na plan	indeks na leto 1982
celotni prihodek	695	104	131
materialni stroški	443	104	138
amortizacija	44	104	137
dohodek	208	100	118
splošna in skupna poraba	107	108	135
čisti dohodek	119	112	111
OD	83	92	115
skupna poraba	17	212	117
poslovni sklad	15	508	87
rezervni sklad	3	84	102
izguba	19	—	169

Na temo prekinitev dela

Mesečno izhajanje našega časopisa ima to nesrečno plat, da se o vseh aktualnih dogodkih ne da poročati pravočasno, vendar je po drugi strani to tudi prednost. Po prekinitvah dela, štrajkih, izsiljenih sestankih ali kakorkoli že imenujemo take pojave v Kovačnici in Sidrnih verigah, je preteklo ravno toliko časa, da se je o stvari dobila dovolj zaokrožena slika. Za podlago lahko vzamemo več ugotovitev in ocen družbenopolitičnih organizacij obeh tozdov in tudi nekaj obravnav na širših nivojih. Istočasno se pojavlja tudi stališče republiškega sindikata o vlogi sindikata pri reševanju konfliktnih situacij v organizacijah združenega dela in pa obširen članec v 17. št. Teleksa, ki nam ponuja dovolj podatkov za primerjave.

Praden nadaljujem, naj pojasnim, da nameravam o zadevi govoriti le kot urednik, nikakor pa jo ponujati kot neko dodatno uradno stališče. Lahko bi bilo pisanje celo odveč, če ne bi bili dogodki po splošni oceni še vedno aktualni.

Omenjene prekinitev so nas presenetile, čeprav se ob tej priliki ni govorilo ničesar, kar ni bilo na ta ali oni način izgovorjenega ali napisanega že prej. Kdo še ni slišal za zahteve po socialni varnosti, za nesorazmerje med zamrznjenimi osebnimi dohodki in rastjo cen, za nezmanjšanje obremenitve za splošno in skupno porabo, za vprašanja o odgovornostih ali zakaj ni breme stabilizacije enakomerno porazdeljeno, saj največje posledice čutijo delavci z najnižjimi OD, itd.? Presenetljiva torej niso vprašanja, pač pa način, čeprav je tudi način v določenih okoliščinah politično priznan. V obeh tozdih so pri ocenjevanju dogodkov rekli, da način ni bil ustrezen in da niso bile izkoriščene primernejše samoupravne poti, čeprav te resnici na ljubo niso vedno dovolj učinkovite. Iz te ugotovitve bi sicer lahko sklepal, da so se v teh dveh primerih lotili učinkovite poti in še naprej, čemu se ne bi lotevali učinkovitih, saj se vendar na vsakem koraku razburjamo nad neučinkovitostjo. Toda stvar očitno ni taka. Problemi so težko rešljivi sami po sebi, zlasti pa tako široki, da sežejo preko tovarniške ograje. Če že govorimo o učinkovitosti, ne bi bilo odveč pomisliti, v kakšnem smislu prekinitev dela, na primer v Kovačnici, sploh lahko deluje. Njen neposredni cilj najbrž ne seže dosti preko zahtev po višjih osebnih dohodkih, neodvisno od razreševanja še ostalih problemov. Pa ne le zato, ker morda ne bi imeli v mislih kaj več, pač pa je vprašanje, kakšne možnosti imajo, sami kot tudi tisti, proti katerim naj bi stavkali. Kdo so to, je pa že novo in dokaj sporno vprašanje.

Po vsem tem se zastavlja vprašanje v čem je realna vrednost teh dogodkov. Pozornost seveda velja naši delovni organizaciji, ki ima gotovo določene posebnosti in s tem nekaj

posebnih vzrokov. Pozitivni učinek lahko vidimo v povečani angažiranosti poslovnih organov in strokovnih služb, ki pa je bila nekaj časa povsem v senci sestankov družbenopolitičnih organizacij. To angažiranost moramo povezati s položajem v Vijakarni in v TIO, kjer je pravzaprav težišče težav. Na rednih zborih delavcev v Vijakarni so se namreč pojavila vsebinsko enaka vprašanja kot na »izrednih« v Kovačnici in Sidrnih verigah. Če odmislimo nekaj splošnih razlogov za nezadovoljstvo, ki so praktično izven moči Verige, je najbolj verjetno, da je reševanje ostalih vprašanj, bolj ali manj v rokah poslovnih organov in strokovnih služb.

Na to kaže tudi usmerjenost nezadovoljstva in vprašanj, včasih tudi nemoči. Vodilni delavci, ki so se ali se bodo pojavili pred zbori ali skupinami delavcev so in bodo morali hčeš nočeš požreti marsikatero težko besedo. Čeprav je mnogo pričakovanih realno prezahtevnih, se prav v tem kaže vsa teža njihove odgovornosti.

Na prej navedeno odgovornost seveda ni pozabila razmahnjena družbenopolitična aktivnost. Nekoliko manj direktno jo omenjata oceni izvršnih odborov sindikata prizadetih tozd, zato pa bolj konferenca in najvišje občinske politične strukture, medtem ko jo v uvodu tega članka omenja informacija republiškega sindikata v zvezi s štrajki že vnaprej ugotavlja. Značilna je trditev, da je glavna naloga sindikata in vseh subjektivnih sil, da spodbuja dobro gospodarjenje in od pristojnih organov zahteva ustrezne ukrepe. Do sem je še vse logično in prav, če ne bi bila značilnost nekaterih sestankov po obravnavanih dogodkih pretežno negativno razumevanje te odgovornosti. Odgovornosti torej za negativne pojave, za slabo poslovanje, za slabo nagrajevanje, slabo obveščenost itd. Brez nadaljnega je taka odgovornost poslovnih organov in strokovnih služb verjetna, toda na žalost je pri političnih ocenah vedno tako. To se mi zdi temnejša plat ali boljše posledica teh prekinitev dela. Strasti so se kar precej razvnele in preveč razširile izven tovarne. Takoj naj pristanim, da v glavnem po naši lastni zaslugi, ali natančneje, premetenosti in neumnosti nekaterih delavskih dušebrižnikov. Bolj verjetno pa je Veriga med zadnjimi stvarmi, ki skrbijo te tovariše in še bolj je verjetno, da so sami tudi med zadnjimi, ki Verigi realno lahko kaj pomagajo. Pomagajo kvečjemu k potenciranju problemov in točno to se je v preteklem mesecu zgodilo. Tudi občinski politični forumi so, kot neke vrste intervenienti v tem primeru, kljub dobronamernosti stvar le še malo pomešali. Nasploh ima Veriga smolo, da jo preveč uporabljamo in uporabljajo za drobna osebna zadovoljstva. To ni značilnost vsake delovne organizacije v občini.

Med resnejše stvari pri vsem tem spadajo osebni dohodki in z njimi povezana socialna varnost. Vprašanje iz Sidrnih verig, zakaj ni z normalnim 8-urnim delovnikom zagotovljena socialna varnost vsakega delavca, razodeva skoraj brezupnost vse zadeve. Nova vprašanja na to temo se lahko kar vrstijo. Komu je vendar namenjeno to vprašanje? Če bi na to znali natančno odgovoriti, bi najbrž vedeli tudi odgovor nanj. Vprašanje kaže tudi na zapletenost dejanskega socialnega položaja delavcev, ne le tistega, ki je odvisen od rednega delovnega razmerja. Če bi upoštevali vse dohodke, ki jih zaposleni lahko pridobijo, bi zanesljivo dobili povsem spremenjeno sliko Verige. Mislim, da bi moral marsikateri »revolucionar« odpasti. Spremenile bi se tudi pravice do agitiranja.

Mislim, da je za tako zamenjavo upravičenosti šlo tudi v Kovačnici, pri čemer je bilo dodanega še nekaj primitivizma, ki je zadevo zaostрил. Kovaški primer se je tako na nek način oddaljil od temeljnega vprašanja soc. varnosti. Bliže je simboliziranju sile kot načinu reše-

vanja problemov, ki pa se ga objektivno ne morejo oprijeti vsi v Verigi. Na žalost je možen le hkrati s spremembo pri drugih. Popularne so predvsem skupne službe kot tiste, ki v tej pogači (?) vzamejo največ, zato naj to vrnejo.

Če smo že pri stavek, potem moramo tudi v našem primeru na nek način opredeliti tistega, proti kateremu so stavkali. Z uporabo ugotovitev iz Teleksa bi lahko rekli, da so to vsi tisti, ki na nek način poslabšujejo položaj stavkajočih. Kdo so vse to, bi bilo najbrž prezahtevno odgovoriti. Prav tako pa bi bilo po moji oceni preenostavno, če bi po stari navadi pokazali le na skupne službe. Te so postale že tako rekoč simbol razrednega

nasprotnika delavcev in naj bi bile kot take, morda skupaj s poslovnimi organi, povsem upravičena tarča kritik, negodovanj in tudi napadov. Tako je pač v praksi. Vendar, naj bo resnica kakršnakoli že, dvomim, da nam vsem skupaj v Verigi (-> zgornjim« in »spodnjim«), pri ne ravno blestečem materialnem blagostanju, preostane kaj drugega, kot sodelovati in počakati na čase, ko se bo splačalo za kaj prepirati.

Čeprav sem na začetku članka trdil, da je po enem mesecu slika že dovolj zaokrožena, sem na koncu vendarle v dilemi. Vsak se bo s seštevanjem plusov in minusov moral pač sam opredeliti.

Miloš Janša

Nekaj podatkov o poslovanju slovenskih železarn v prvem četrtletju 1983

Pričetek letošnjega leta je prinesel ob splošnem stanju v gospodarstvu s seboj vrsto negotovosti, bojazni in neznank. Prvo četrtletje še ne daje tistih rezultatov, ki bi dali možnost zaključkov za proizvodno in poslovno uspešnost za celo leto. Dogajanja v prvih treh mesecih, ki so po proizvodnih rezultatih celo boljši od pričakovanih, pa le dajejo upanje, da ne bo tako hudo, kot je sprva kazalo.

Močno pomembno je, da so v železarnah izdelali več jekla kot v enakem obdobju lani in še nekaj več, kot je bilo načrtovano za prvo četrtletje. Precej slabše je stanje v blagovni proizvodnji, ki je sicer na ravni načrtovane, pa vendar 5% manjša, kot je bila lani v prvih treh mesecih. V valjarni žice Železarne Jesenice izvršujejo družbeni plan 83,1% in imajo že precejšen zaostanek proizvodnje za tržišče. Bliže so planskim količinam v vlečni žici, kjer so izvršili zbirni načrt 98,6%. Razumljivo ti podatki, ki ne kažejo izvršitve niti dimenzionalnega niti kvalitativnega programa, še zdaleč ne dajejo prave slike o možnosti dobav. Podobno je tudi stanje v profilnih valjarnah Železarne Ravne in Železarne Štore, kjer količinsko izpolnjujejo plan za prve tri mesece, vprašanje je pa, kakšne so realne možnosti dobav za vaše potrebe.

Med delovnimi organizacijami predelovalcev žice sta izvršili četrtletni plan blagovne proizvodnje »Veriga« 101%, kar je pa 6% manj kot leta 1982 in TOVIL s 105% in prav toliko znaša letošnja proizvodnja v primerjavi z enakim obdobjem lani.

Proizvodnja v »Plamenu« je 14% manjša od lanske in 4% pod planom, v »Žični« pa 17% večja kot v prvem četrtletju lani in 36 odst. manjša od planirane količine.

Osnovni problem je pri vseh: oskrba z vložkom iz železarn v okviru sozda, zaostajanje dobav RMK Zenica in težave pri uvozu. Vrednost letošnje prodaje izdelkov je v vseh delovnih organizacijah SŽ daleč višja kot je bila v enakem obdobju lani, kar je predvsem rezultat gibanja cen. V primerjavi z načrtovano vrednostjo imajo pa le v »Plamenu« 115 odst. izvršitev, vse ostale delovne organizacije so pod planom in razen Železarne Štore za 98 odst. izvršitve, vse ostale okoli 90 odst.

V primerjavi s planom izvoza tudi ti podatki niso spodbudni. Izvoz je bil po vrednosti (v US \$) bistveno večji kot v prvem četrtletju 1982, vendar znaša izvršitev le 76 odst. in izvoz na konvertibilno področje le 71 odst. planirane vrednosti. Med predelovalci so plan iz-

voza izvršili samo v »Plamenu«, ostali trije pa močno zaostajajo, saj je skupna izvršitev samo 46 odst., na konvertibilno tržišče 58 odst., in oboje bistveno manj, kot v enakem obdobju lani.

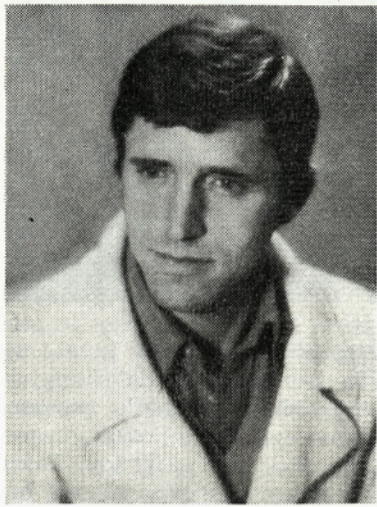
Nasprotno znašajo pa za uvoz porabljena sredstva v primerjavi s planom za prvo četrtletje, razen pri »Žični«, kjer so le malo uvažali, bistveno več. V »Verigi« 128 odst., v »Plamenu« 165 odst. in v TOVILU 156 odstotkov.

Iz podatkov o poslovnih rezultatih za letošnje prvo četrtletje izhaja, da se na splošno dohodkovni položaj v Slovenskih železarnah slabša. Glavni vzrok je v tem, da cene vhodnim surovinam in materialu, energiji ter storitvam hitreje naraščajo kot cene našim proizvodom. Izgube se zopet pojavljajo v nekaterih tozdih Železarne Jesenice, Železarne Štore in v »Verigi«.

Do meseca aprila še ni bila pričeta nobena investicija, za katere smo se v sozdu SŽ opredelili, da so naše osrednje in prednostne razvojne naložbe.

Upajmo, da se bo do polletja stanje popravilo in bodo vsaj do takrat znani vsi pogoji poslovanja za letošnje gospodarsko leto. Pričakujemo tudi, da se bodo izboljšali tudi pogoji oskrbe in s tem zagotovitev planirane proizvodnje.

Pogovor uredništva

lastnim formalizmom oziroma nedelavnostjo.

Še nekaj je, na kar sindikat nikoli ne sme pozabiti, in sicer, da smo se odločili zgraditi družbeni red, v katerem ne bo nasilja in to ne posameznika nad večino in ne večine nad posameznikom.

Ob začetku leta so sindikati zahtevali, da se ne sme pristajati na uravnilovko, da OD morajo zagotavljati normalno existenco, ob vsem tem pa je masa OD močno omejena. Kako ste si na sindikatu zamislili razrešitev te formule?

Proti uravnilovki se v sindikatu vedno borimo. Vendar uravnilovko pogosto ljudje zelo različno pojmujejo. Zame je boj proti uravnilovki zavzemanje za ustrezna razmerja med osebnimi dohodki vseh zaposlenih od najnižje do najvišje zahtevane izobrazbe — od najtežjih do najlažjih pogojev dela. Torej se zavzemam za ustrezna razmerja glede na zahtevnost dela. Ker je to doseženo v DO, je osebni dohodek postavljen v odvisnost od količine in kvalitete, ki jo delavec doseže pri delu, takrat smo odpravili tudi uravnilovko.

Povsem drugo vprašanje pa je potem, kako z osebnim dohodkom zagotoviti existenco oziroma normalni življenjski standard. To je vprašanje splošnega nivoja osebnih dohodkov oziroma višine najnižjega osebnega dohodka. Edina oprijemljiva formula razrešitve tega vprašanja pa je doseganje večjega dohodka in s tem tudi večjih osebnih dohodkov. Čeprav se v obdobjih krize dostikrat tozdi zatekajo tudi k rešitvam, ki pomenijo uravnilovko, s tem da se daje prednost posameznim kvalifikacijskim strukturam na račun drugih, so to lahko le kratkoročne rešitve, ki imajo negativen vpliv na sistem delitve in tudi na motiviranost za delo.

Vedno in povsod se govori, da sta proizvodno in kreativno delo premalo vrednotena, nihče pa ne ve koliko pre malo. Ker si se dlje ukvarjal z OD in poznaš razmere v občini in Verigi, te prosimo za oceno naših razmerij.

Nekateri pogledi na vrednotenje dela so podani že s predhodnim odgovorom. Torej v vsakem primeru gre za ustrezna razmerja, ki pa so v posameznih fazah razvoja družbe različna. Zaradi tega bi bilo res nujno, da dobimo neko širšo družbeno usmeritev, kolikšna naj bodo ta razmerja. Za celo Slovenijo takih usmeritev nimamo, vendar so v pripravi. V občinskem svetu zveze sindikata pa smo te usmeritve pripravili in jih ponudili OZD kot usmeritev za njihovo lastno delo. Zato vam v Verigi ni potrebno biti v zadregi, ko preverjate razmerja med posameznimi deli in nalogami. Najustreznejša bodo takrat, ko bodo najmanj od-

stopala od primerjav izdelanih pri občinskem svetu.

Kako si v občinskem svetu prizadevate za uveljavitev interesov delavcev v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja in v času padanja življenjskega standarda?

Predlagam, da namesto odgovora objavite eno od razprav, ki smo jih na občinskem svetu pripravili in posredovali na seji republiškega sveta ZSS.

Razprava za sejo RSZSS

Ugotavljamo, da so razmere na področju družbenoekonomskih odnosov v zadnjem obdobju zelo zapletene in da se v teh okoliščinah pojavlja cela vrsta negativnih pojavov, ki izredno slabo vplivajo na splošno družbeno klimo, na odnose v OZD in do zaskrbljujočih razsežnosti znižujejo stopnjo zapanja ljudi do raznih ukrepov, ki jih sprejemamo na različnih nivojih po bolj ali tudi manj ustreznih postopkih.

Smatramo, da so mnogi ukrepi nujni za ozdravitev našega gospodarstva. Delavci so z razumevanjem sprejeli tudi z resolucijo planiran padec realnih osebnih dohodkov in s tem življenjskega standarda. Vendar za ceno, ki so jo in jo še plačujejo, zahtevajo učinkovito politiko! Ta mora postopno, vendar pa dosledno voditi k izboljšanju gospodarske situacije, kar bi v naslednjem obdobju pripeljalo do normalnih pogojev poslovanja, do normalnega pridobivanja in razporejanja dohodka. Vendar se ob vseh ukrepih, ki smo jim priča in še posebno njihovih učinkih, pri ljudeh vzbuja prepričanje, da kljub splošni usmeritvi v stabilizacijo gospodarstva, iz dneva v dan poslušajo na TV in berejo v časopisih, kako spet ta ali oni pravkar sprejeti ukrep ni v redu in kako kljub vsesplošnemu prizadevanju za boljše rezultate na istem področju dosežemo prav nasprotno učinke. Tako na področju cen preko zamrznitev cen, zakona o cenah, preko uravnavanja v skupnostih za cene, do apelov, naj delavci sami preprečujejo dvigovanje cen v lastnih OZD, nismo dosegli nobenega napredka. Nasprotno, slišimo, da so neskladja v cenah vse večja. To prav gotovi ni področje, ki ga lahko rešijo delavec v OZD, pač pa področje, ki mora biti urejeno z ustreznimi ukrepi gospodarske politike in delovanja trga. Za to politiko pa je v naši družbi nekdo odgovoren.

Tudi na področju kmetijstva, kjer imamo skoraj neizčrpane možnosti za povečanje proizvodnje in tudi za izvoz, se nam iz leta v leto od setve do žetve pojavljajo isti problemi. Še vedno ne uspemo obdelati vseh rodovitnih polj, ni rezervnih delov, ni dovolj umetnih

gnojil, ni zaščitnih sredstev, stroji niso ustrezno vzdrževani, ni ustrezne motivacije in podobno. Za vse to je nekdo odgovoren, ljudje to vedo in nezadovoljstvo spričo tega, da vse te napake vplivajo na njihov standard, je vse večje. Zahtevajo red!

Nadalje v času, ko je standard delavcev že tako močno padel, sprejemamo spremembe na področju prometnega davka, ki ima edini namen polnenje zveznega proračuna. Zadeva je še bolj nesprejemljiva, ker so se zaradi tega povečale cene sladkorja in otroške hrane. Torej naj na račun otroške hrane polnimo zvezni proračun? Hkrati pa se nihče od porabnikov zveznega proračuna neče odpovedati niti delčku svojih sredstev, čeprav bi bil s tem manj ogrožen, kot so otroci delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki. Mnenja smo, da smo že v tako težki situaciji, da bo nujno potrebno zarezati tudi v proračun, sicer bomo proizvodnjo in osebne dohodke tako obremenili, da bo prekipelo čez

rob. Takih obremenitev z resolucijo nismo sprejeli.

Kljub težki situaciji pa se še vedno pogovarjamo o novih manifestativnih prireditvah od olimpijskih iger do svetovnega prvenstva v nogometu. V tej situaciji delavce razburjajo že samo informacije o tem, tudi če do realizacije ne bo prišlo.

Enaka ugotovitev velja tudi za vse ostale negativne pojave, ki so še vedno prisotni in se tu ne da vseh naštetih.

Zato ne pomaga, če se v sindikatu načelno postavimo proti takim pojavom, ampak je potrebno, da jih registriramo vsakega posebej in dosledno vztrajamo na tem, da se nepravilnost odpravi, krivci pa kaznujejo. Ni dovolj, če na seji govorimo o nepravilnostih in o tem, kako je potrebno zaostri odgovornost, krivcev pa ne imenujemo in jih tudi kasneje ne najdemo ter obračunamo z njimi in njihovim početjem. Skratka, če povzamemo v enem stavku: Ljudje hočejo red in učinkovito politiko, ne pa brezplodne razprave in seje.

Junjski kulturni koledar

1. 6. 1901 je umrla v Ljubljani pesnica in pisateljica Pavlina Pajkova.
3. 6. 1878 je umrl v Ljubljani glasbenik in skladatelj Anton Hajdrih.
4. 6. 1907 se je rodil v Novem mestu eden najpomembnejših skladateljev novega časa Marjan Kozina.
8. 6. 1809 se je rodil pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah slovničar in leksikograf Anton Murko.
11. 6. 1844 je umrl v Blatogradu nad Vrbskim jezerom pesnik in jezikoslovec Urban Jarnik.
12. 6. 1854 se je rodil v Železnikih Anton Koblar, zgodovinar in ustanovitelj časopisa Izvestja muzejskega društva za Kranjsko.
13. 6. 1899 se je rodil v Bodkovcih v Slovenskih goricah literarni zgodovinar, kritik in pripovednik Anton Slodnjak.
15. 6. 1867 se je rodil v Sorici slikar Ivan Grohar.
15. 6. 1878 se je rodil na Ježici pesnik Silvin Sardenko-Alojzij Merhar.
15. 6. 1907 se je rodil v Trstu slikar in grafik Lojze Spacal.
17. 6. 1895 se je rodil v Veržeju pri Ljutomeru glasbenik in skladatelj Slavko Osterc.
18. 6. 1901 je umrl v Ljubljani pesnik Josip Murn-Aleksandrov.
19. 6. 1960 je umrl v Šoštanjju kipar Ivan Napotnik.
20. 6. 1966 je umrl skladatelj Marjan Kozina.
20. 6. 1872 je umrl v Št. Vidu nad Ljubljano Blaž Potočnik, pesnik in narodni buditelj.
23. 6. 1872 je umrl v Ljubljani tiskar in založnik Jožef Blaznik.
25. 6. 1874 se je rodil v Železnikih potopisec planinec Janko Mlakar.
26. 6. 1892 se je rodil v Ljubljani pisatelj Juš Kozak.
27. 6. 1875 se je rodil v Gradcu glasbenik in pravnik Gojmir Krek.
29. 6. 1671 je umrl v Gross Russbachu na Nižjem Avstrijskem duhovnik in mecen Luka Knafelj (Knafljeva ustanova).
30. 6. 1810 se je rodil v Cerovcu pri Ljutomeru pesnik Stanko Vraz.

MUČENIŠKA

Eva, zlahtno ime krščansko!
Sodeč po zgodovine dne,
mars'ktero dušo je pogansko
zazrla v skrivnih nje poteh.

V en glaš, iz dna srca bi peli
pesmi, ode; hudo bi b'lo lepo.

Besed kosmatih branit se ni
moč!
Resnica je, da korenitega moža
je vedno našla tja pod noč,
potem pa, ah, to je že stvar
za dva...

Njih nežnost, vdanost in
zvestoba,
Kama Sutre prazne njih glave,
življenja grenijo nam do groba,
z roko sreče izbrane —
nas može.

Speklila mu je dušo in telo,
možgane za silo obudila,
in vse, kar lepega je b'lo,
to, to je z Bogom uredila.

Eve, to so čedna bitja;
pogled razgalja njih krasoto,
ki je moža napravila za sužnja,
strahopetca, viteza, maskoto!

Al' mi trpini smo veseli,
ker vemo, da temu ni tako.

Beseda Eva ni v nobeni zvezi
z rajskim statusom.

Franc Bregant

Nekaj misli o svobodni menjavi dela in nagrajevanju režijskih delavcev

Zakon o združenem delu dokaj natančno opredeljuje principe nagrajevanja po delu in odnose svobodne menjave dela. Tako eno kot drugo naj bi bilo kot nadgradnja socialističnega sistema samoupravljanja. S tem naj bi resnično dosegli tudi to, da je razpolaganje z dohodkom neodtujljiva pravica delavca. Žal pa je dejansko stanje bistveno drugačno. Če se ozremo na vsebino in obseg dela, ki ga opravi delavec za strojem, potem na splošno opazimo, da ta dela znamo izredno dobro in natančno izmeriti. Normative časa in kvalitete znamo zelo dobro postavljati, pri tem pa se celo poslužujemo metod normiranja kot je »work factor«, ki so ga že na zahodu označili kot nehumanega. Številčno gledano smo tako formalno rešili problem nagrajevanja po delu za ca. 50 odst. zaposlenih v tovarni.

Da bi zmanjšali obseg režijskih delavcev v tozdih pa smo postavili DSSS, ki naj bi združevala vse administrativne in strokovne službe. O ekonomičnosti in umestnosti takšne organizacije je težko govoriti, vsekakor pa šablonske »ad-hok« variante ne morejo biti optimalne.

Verjetno bi realizacija tovrstne organizacije morala proučiti vse vidike in s strokovnim pristopom aktivirati efikasno in stroškovno optimalno organizacijsko obliko. Tukaj se v tej pavšalni obliki prične kazati problem nagrajevanja po delu in problem svobodne menjave dela.

1. Problem nagrajevanja po delu

Večina delavcev zaposlenih v DSSS je režijski kader, ki ima v pravilnikih zelo natančno, pa vendar splošno opredeljena dela in naloge, ki naj bi jih izvajal vsak posameznik in s tem celota. Seveda pa nihče ni sposoben izmeriti, ali pa se ne želi, koliko in kako kvalitativno določeni delavec dela. Če si ogledamo zahodni kapitalistični sistem, potem takoj ugotovimo, da kapitalist gleda celotno sliko skozi profit oziroma kapital in ne meri nič drugega kot ekonomski efekt svoje organizacije. Tako s stalnim spremljanjem rezultirajočih efektov posameznikov hitro ugotovi vzroke za neuspeh in jih odstrani. Pri nas tako ne moremo gledati, vendar kljub temu rezultira uspeh tovarne (tozd) skozi ustvarjeni dohodek in ekonomičnost proizvodnje. Vzroke za slabo poslovanje pa običajno iščemo samo v tozdih in to pri delavcu, ki dela na normo. Tedaj stopijo na plano strokovne službe ki analizirajo normative časa, produktivnost, zastoje itd., da bi ugotovili vproke na nastalo situacijo. Pri tem nastopi velik problem motivacije. Delavec, obremenjen z normativi, je izpostavljen, režijec brez normativa pa igra arbitra. Ali lahko opredelimo tudi režijskega delavca z normativi? Mislim, da

lahko. Naloge, ki jih mora realizirati se lahko prav tako natančno opredelijo po vsebini (kvaliteta) in količini. Sposoben bo pač realiziral naloge hitreje in vsebinsko kvalitetno, zakaj ne bi dobil večji OD. Nesposoben ali nedelaven pa verjetno ne bo opravil vseh zadanih nalog in zato pač ne more dobiti celotnega osebnega dohodka. V skrajnem primeru bi ga bilo potrebno premestiti. Naloge seveda ni možno opredeliti kar tako. Zato je potrebno dobro strokovno znanje nadrejenih in pa organizacija delovanja DO po principu ciljnega vodenja. Če si zastavimo natančno opredeljene cilje, ki bodo omogočili tozdu uspešno poslovanje, potem naloge v okviru teh ciljev ne bo težko opredeliti.

S tem bi dokaj natančno postavili elemente za motivacijo posameznika in omogočili delavcu samoupravljalcu, da izvrši nadzor nad realizacijo posameznih ciljev.

2. Problem svobodne menjave dela

Iz zgoraj navedenega izhaja tudi problem svobodne menjave dela. Če bi namreč DSSS delala po sistemu ciljnega vodenja in z natančno opredeljenimi nalogami vsebinsko in terminsko, bi tako nastala resnična dohodkovna povezava, ne samo s faktorji stimulacije, ampak vsebinska. Če bi DSSS ne realizirala ciljev, ki omogočajo proizvodnim tozdom uspešno poslovanje in realizacijo njihovih ciljev, potem pač ne zasluži polnega dohodka in je potrebna sanacija ne samo v tozdu, ampak tudi v DSSS. Danes je stvar poenostavljena na principu polnega žaklja, ki zadostuje za pokrivanje OD vseh zaposlenih v DSSS s povprečnim faktorjem stimulacije in povprečno osebno oceno. Obstajajo sicer plani svobodne menjave dela, vendar se v te plane nihče ne pogloblja kaj predstavljajo vsebinsko in so lahko tudi delo zaradi dela, niti nihče ne vpraša, zakaj določene stvari niso bile realizirane. Smatram, da to ni način in da tukaj ne moremo govoriti o neki svobodni menjavi dela, ki bi vsebinsko povezana s posameznimi tozdi lahko delovala po principu ciljnega vodenja, ampak lahko govorimo o organizaciji pod imenom DSSS, ki sicer dela za dobrobit posameznih tozdov, vendar brez ustrezne motivacije in s tem v zvezi z vprašljivo uspešnostjo.

Zaradi tega nastopa v našem sistemu izredno velik delež tovarniške režije, da ne govorimo o družbeni režiji, ki je imamo že nekajkrat preko glave. Zaradi neustreznih odnosov, ki več ali manj temeljijo na nekkih predpisanih osnovah, postaja že veliko vprašanje o kakšnem delu dohodka sploh odloča delavec, oziroma tisti, ki ga ustvarja. Tako DSSS v tovarnah kot sistem SIS in ostalih družbenih organizacij je po-

stavljen naproti proizvodnim tozdom kot nekdo, ki ga moramo plačati, pri tem pa po možnosti ne vprašati, kaj je bilo iz tega naslova narejeno. Ta trditev je sicer pretirana, vendar smo tu nekje. Dokler ne bomo povezali tako enega kot drugega v življenjsko celoto in natančno opredelili skupnih ciljev, do takrat ne moremo pričakovati boljših rezultatov. Kajti konec koncev, restrikcije in paketi ukrepov ne morejo reševati problemov v neskončnost. Mogoče jih bodo v smislu motivacij še celo poslabšali.

Ko bomo doživeli sanacijo kake DSSS ali celo SIS v smislu izostanka rezultata pri skupni realizaciji nekega cilja, potem mislim, da bomo tisti trenutek na pravi poti, da vsebinsko uresničimo načelo svobodne menjave dela in plačila po delu. Namreč, skrajno neloogično bi bilo misliti, da ne delajo prav ali premalo samo v tozdih, pa še to samo v neposredni proizvodnji ali eventualno še kakšen vodja tozda zraven.

Vinko Faladore

ALI VESTE?

1. V mesecu maju poteče mandat samoupravnim organom delovne organizacije, temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb. Na novo bo izvoljenih 308 članov, vključenih v različne samoupravne organe. Poleg tega pa imamo izvoljenih še:

- 7 delegatov samoupravnih organov SOZD
- 228 delegatov SIS in zbora združenega dela
- 65 delegatov različnih združenj, krajevnih skupnosti, bank, SIS materialne proizvodnje, itd.
- 86 članov OO sindikata
- 40 članov mladine
- 5 članov aktiva ZB
- 32 članov sekretariata ZK
- 52 članov različnih komisij v DO

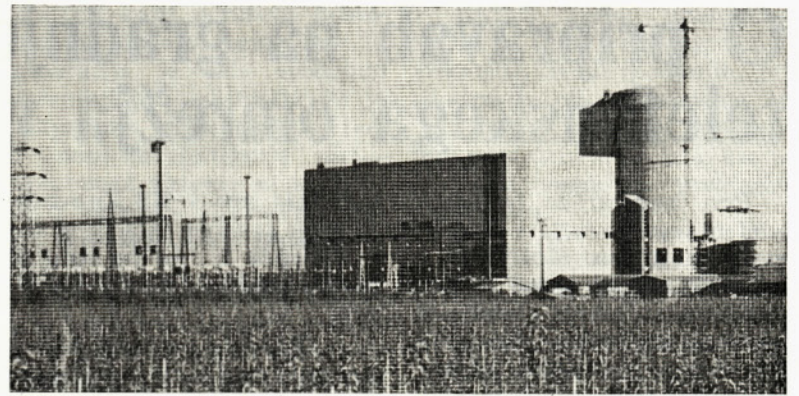
Če vse to seštejemo, ugotovimo, da imamo vsega skupaj 823 delegatov oz. članov različnih komisij, kar je več kot polovica vseh zaposlenih. Mislim, da se je nad to številko vredno zamisliti.

2. V delovni organizaciji smo od leta 1978 sprejeli naslednje število samoupravnih splošnih aktov:

- 48 samoupravnih splošnih aktov na nivoju republike,
- 60 samoupravnih splošnih aktov na nivoju občine,
- 265 samoupravnih splošnih aktov na nivoju delovne organizacije.

Vse navedene splošne akte smo sprejeli na delavskih svetih, zborih delavcev in referendumih. Vsak SSA na nivoju delovne organizacije je bil napisan najmanj trikrat (osnutek, predlog, Informator) in seveda tudi najmanj trikrat obravnavan na samoupravnih organih. Zanimiv je tudi podatek, da samo pet samoupravnih splošnih aktov ni bilo sprejetih.

Uredniški odbor

TEHNIČNI PODATKI

Elektrarna

Toplotna moč reaktorja	MW	1.882
Električna moč na sponkah generatorja	MW	664
Moč na pragu elektr.	MW	632
Tehnični minimum	MW	32
Specifična poraba	Kcal/kWh	2.560
Toplotni izkoristek	%	33
Letna proizvodnja pri 7000 obratovnih urah	TWh	4,4

Zadrževalni hram

višina	m	71
notranji premer	m	32
zunanj premer	m	38
preizkusni tlak jeklene lupine	MPa	0,357

Reaktorska posoda

zunanj premer	m	3,69
višina	m	11,9
masa prazne posode	t	327
masa opremljene posode	t	436

Reaktorsko hladilo

snov	H ₂ O	
dodatki	H ₃ BO ₃	
skupni masni pretok	kg/s	8.967
tlak	MPa	15,41
temperatura na vstopu v reaktor	°C	287,5
temperatura pri izstopu iz reaktorja	°C	324,4
število črpalk		2
zmogljivosti črpalke	m ³ /s	6,3
moč motorja črpalke	MW	5,22

Gorivo

število gorivnih elementov		121
število gorivnih palic v elementu		235
dolžina gorivne palice	m	3,658
kemična sestava goriva	UO ₂	
premer tablete goriva	mm	8,192
dolžina tablete goriva	mm	13,46
skupna količina urana	t	48,7
letna zamenjava urana	t	16,6

P. Vogeljik

Zahvale

Ob boleči izgubi mojega očeta Jožeta Pungerčarja se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz tozda TIO za izrečena sožalja in za denar namesto venca. Franc Pungerčar z družino

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta Jožeta Pungerčarja se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz Sidrnih verig za denarno pomoč in izrečena sožalja. Sin Jože Pungerčar z družino

Ob nenadomestljivi izgubi moje matere in očeta Kejžar Marje in Lovra se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz Vzdrževanja za podarjeni venec, izrečena sožalja in denarno pomoč. Vsem in vsakomur še enkrat hvala. Jože Kejžar

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta Jožeta Varla se iskreno zahvaljujem sodelavcem tozda TIO in DO Veriga za izrečena sožalja, podarjeni venec in spremstvo na njegovi zadnji poti. Sin Jože z družino

O pripravi na gradnjo telefonskega omrežja v Žirovnici

Prvi zametki za izgradnjo telefonskega omrežja v krajevni skupnosti Žirovnica segajo v leto 1976. Tedaj je bil izdelan projekt telefonskega omrežja za vse vasi KS. Očitno takrat ni bilo širšega interesa za telefon, zato ni prišlo do realizacije projekta. Ugodne pogoje za priključitev telefona je izkoristilo le nekaj posameznikov. Tako je nekaj vasi in večina sedanjih interesentov ostala brez telefona in tudi brez možnosti za izvedbo priključka. Z rastjo novih naselij in spremembo strukture prebivalstva v KS interes za telefon vedno bolj narašča.

Na pobudo krajevne skupnosti Žirovnica je bil januarja 1980 ustanovljen gradbeni odbor za izgradnjo telefonskega omrežja. Naloga gradbenega odbora je bila, da operativno spelje izgradnjo telefonskega omrežja. KS je prenesla to nalogo na gradbeni odbor s predpostavko, da bodo finančna sredstva zagotovljena s samopriskom krajanov KS Žirovnica, posojili in prispevki interesentov bodočih uporabnikov telefona. Zaradi hitro spreminjajočih pogojev gospodarjenja v začetku osemdesetih let, se je osnovna naloga gradbenega odbora bistveno spremenila, in sicer v nalogo pridobitve finančnih sredstev za izgradnjo telefonskega omrežja.

Izgradnja telefonskega omrežja je predvidena v smernicah plana 1981—1985 KS Žirovnica in v dokumentih SIS za PTT promet.

Projekt izgradnje telefonskega omrežja KS Žirovnica obsega naslednje etape:

1. izgradnja nove telefonske centrale na pošti Žirovnica za 500 oziroma 750 priključkov (z dvojčki);

2. izgradnja telefonskega kabela omrežja od pošte Žirovnica do vseh desetih vasi KS s po eno javno govorilnico v vsaki vasi;

3. vaški razvodi do posameznih uporabnikov telefona.

V letu 1980 smo predvideli finančno konstrukcijo za financiranje vseh treh etap:

— telefonsko centralo v vrednosti 6.000.000 din financira PTT Kranj s soudeležbo KS Žirovnica v višini 2.000.000 din; centrala je bila leta 1982 zgrajena; sredstva za KS Žirovnica v višini 2.000.000 din je prispevala Samoupravna komunalna skupnost Jesenice.

— Kabela omrežje od pošte Žirovnica do vseh desetih vasi s po eno javno govorilnico v vsaki vasi naj bi se krilo s samopriskom KS Žirovnica, ki bi ga razpisal v februarju—marchu 1981; samoprisk bi trajal pet let, in sicer od 1. aprila 1981 dalje, ko je potekel rok občinskega samopriskovka za šole. Do februarja 1981 so se pogoji za najemanje kreditov iz samopriskov močno poslabšali. Še močnejši omejitveni dejavnik se je pojavil s predlogom občine Jesenice, da bo razpisala občinski samopriskov za gradnjo šol. Gradnja šol predstavlja seveda višji družbeni interes kot tele-

fon. Zato smo v KS Žirovnica od svoje prvotne namere morali odstopiti. S tem pa smo se seveda znašli spet na začetku poti.

— Razvode po vaseh do posameznih uporabnikov bi financirali potrošniki sami. Vzporedno z iskanjem finanč. konstrukcije smo reševali tehnična vprašanja. Naročili smo nov projekt telefonskega omrežja, ki je prilagojen novemu stanju naseljenosti v KS, upošteva pa tudi predvidena nova zazidalna področja. Zbrali smo seznam interesentov za telefon, ki jih je okrog štristopetdeset.

Po naročilu PTT Kranj je BUSP Jesenice izdelal lokacijsko dokumentacijo. Od večine lastnikov parcel, po katerih bo potekal kabel, smo dobili soglasje. Tehnično še niso rešena vsa vprašanja križanja železnice ter sedanjih in projektiranih cest. Po zagotovitvi PZZ Kranj ta vprašanja ne bodo zadrževala izvedbo projekta.

Ko smo marca 1981 ugotovili, da z razpisom občinskega samopriskovka odpade samopriskov KS, je gradbeni odbor začel iskati druge možne vire finančnih sredstev. V ta namen smo imeli veliko razgovorov in sestankov. Vsi so priznavali, da je to pomembna družbena akcija, nihče pa ni imel sredstev, da bi nam pomagal. Na sestanku ožjega sestava gradbenega odbora smo sklenili, naj KS zahteva sestanek z izvršnim svetom občine Jesenice, na njem naj se prikaže do sedaj opravljeno delo in zahteva pojasnilo za naprej.

10. novembra 1982 smo se predstavniki gradbenega odbora sestali s predsednikom skupščine in izvršnega sveta občine Jesenice. Na sestanku je bilo potrjeno, da je akcija izgradnje telefonskega omrežja družbeno pomembna s stališča geopolitičnega položaja KS SLO, vsakodnevnih potreb posameznikov in vse družbenopolitične in gospodarske aktivnosti, zato je z akcijo treba nadaljevati. Predstavniki občine so se obvezali, da bodo navezali stike s PTT Kranj in z vsemi, ki lahko vplivajo na finančno konstrukcijo. Poudarek je bil dan zlasti na PTT, ki bi moral odigrati aktivnejšo vlogo pri tej akciji, KS pa naj ponovno ugotovi, koliko je resnih interesentov za telefonski priključek.

Ker je KS nosilec akcije, je treba prav z njene strani najprej ugotoviti, koliko lahko prispevajo bodoči uporabniki. Gradbeni odbor je bil mnenja, da je najbolj primerna oblika za ugotavljanje zainteresiranosti posameznikov pogodba med KS Žirovnica in uporabniki. Iz številnih pogodb bomo ugotovili, kakšen delež k celotnim stroškom projekta, bomo prispevali bodoči uporabniki. Razliko do polne cene bomo morali zbrati s sodelovanjem drugih udeležencev.

Stroški kabela omrežja od pošte Žirovnica do vseh vasi brez govorilnic znašajo po ponudbi, s 3. avgusta 1982, 24.621.000 din. Če upoštevamo

rast cen v preteklih nekaj mesecih, moramo računati na vrednost najmanj 30.000.000 din brez stroškov razvoda po vaseh.

Vsak potrošnik, ki se priključi na telefonsko omrežje, je po kriterijih PTT Kranj za leto 1982 dolžan plačati za gradnjo telefonskih omrežij 21.500 din in 12.480 din za priključitev na telefonsko omrežje. Ta vsota bo v letu 1983 večja. Mi smo jo v pogodbi zaokrožili na din 35.000. KS jamči, da se bo ta denar zbiral na posebnem žiro računu, ki bo služil namensko samo za izgradnjo telefonskega omrežja in se v druge namene ne more porabiti. Pogodbe bodo poslane na vse domove. Kdor pogodbe iz kakršnegakoli razloga ne bo prejel, naj se oglasi v pisarni krajevne skupnosti Žirovnica, Breznica 3. Tam boste lahko dobili tudi druga pojasnila v zvezi s telefonom.

Poleg bodočih uporabnikov računamo, da bodo pri financi-

ranju kabela omrežja sodelovali še:

SIS za PTT, KS Žirovnica, tozdi, v katerih delajo krajan KS Žirovnica, Samoupravna komunalna skupnost Jesenice, JLA in zavarovalnica. Kakšni bodo njihovi deleži, danes ni mogoče napovedati. Naloga nas vseh je, da povsod tam, kjer smo prisotni, tolmačimo našo akcijo in poskušamo vplivati na odločitve v njen prid.

Ko bomo s številom podpisanih pogodb ugotovili, koliko sredstev bo zbranih od bodočih uporabnikov, bomo lahko oblikovali programe za nadaljnje delo.

Ena prvih nalog bo nabava in polaganje kabla. Pri teh delih lahko mnogo postorimo sami in tako znižamo stroške. Ko bo kabel položen od pošte do posameznih vasi bo treba izvršiti še vaše razvode do potrošnikov. Pri reševanju te faze dela se bodo morali v veliki meri angažirati člani gradbenega odbora posamezne vasi.

Končno se postavlja vprašanje koliko bo moral posameznik v celoti plačati in kdaj

bo telefon zgrajen. Ne na eno in ne na drugo vprašanje ni možno točno odgovoriti. Trenutno vemo to le približno. Nekaj o ceni pa je treba vedeti. Cena telefonskega priključka za tistega, ki stanuje ob pošti, bo enaka kot za najbolj oddaljenega na Rodinah, v Vrbi, na Bregu ali v Mostah.

Kdor se ob akciji izgradnje telefonskega omrežja ne bo odločil za sodelovanje in sprejem telefona, se bo lahko priključil kasneje, če bodo še proste številke. Vendar moramo računati, da bo takrat cena priključka enaka sedanji ceni, povečani za podražitve in ovrednoteni delež fizičnega dela, ki ga bo ob sedanji akciji vložil vsak posameznik.

Preden bodo pozvonili telefoni v naših domovih, bo še precej truda. Pri tem moramo vedeti, da telefona nihče ne potrebuje bolj kot krajan sami. Bolj ko se bomo sami trudili, bolj nam bodo pomagali tudi drugi.

Predsednik gradbenega odbora za izgradnjo telefonskega omrežja v KS Žirovnica:
Anton Koselj

DNEVI OD 25. MAJA DO 5. JUNIJA Z GESLOM

Narava — zdravje — lepota

Preteklo je dvanajst let od Stockholmske konference ZN o življenjskem okolju in deset let od sprejetja jugoslovanske in slovenske ustave, ki je opredelila našo politiko o življenjskem okolju. Ta je bila posebej določena pri nas v številnih zakonskih predpisih, družbenih in samoupravnih dogovorih. Sprejeti so bili zakoni o varovanju dobrin splošnega pomena, o kmetijskih zemljiščih, o gozdovih, vodah, rudah, zraku, o zaščiti naravne in kulturne dediščine. Po teh zakonskih določilih bi ne smelo biti nobenega družbenega, gospodarskega in političnega dejavnika, ki bi ustavno in zakonsko verificirano politiko varstva naravnih virov ne sprejel kot del svoje družbene in človeške dolžnosti.

Pa vendar ugotavljamo, da se vse zakonsko sprejete norme in obveze kršijo:

Fond rodovitne zemlje v Sloveniji se vztrajno zmanjšuje, saj se pretežno del industrializacije in urbanizacije v glavnem odvija na njenem ravninskem ozemlju, kjer je najboljša obdelovalna zemlja, kjer so glavne zaloge pitne vode ter velik del naravne in kulturne dediščine. Zaščita kvalitetnih kmetijskih zemljišč kot nenadomestljivega vira za proizvodnjo hrane je neločljivo povezana z varstvom okolja. Skrb za varstvo kmetijskih zemljišč mora postati skrb vse naše družbe.

V desetletnem obdobju se kakovostno stanje slovenskih vodotokov ni spremenilo na boljše; ob malostevilnih izboljšavah na nekaterih najbolj onesnaženih odsekih, se je občutno poslabšalo stanje čistejših in manj onesnaženih voda. Hkrati so vse bolj ogroženi tudi viri in zaloge pitne vode. Vsi pa se zavedamo, da je sprotno preprečevanje onesnaževanja mnogo

učinkovitejše in manj boleče za družbo od poznejše sanacije.

Kljub delni sanaciji večjih virov onesnaževanja zraka v Sloveniji, postaja stanje kvalitete zraka vse bolj zaskrbljivo.

Zbiranje in deponiranje odpadkov, še posebno zdravju škodljivih nevarnih odpadkov, še vedno ni zadovoljivo urejeno, vse pogostejši pa so tudi pojavi odlagaljšč. Še vedno se ne zavedamo, da naravni viri niso brezmejni. Varstvo neobnovljivih vrednot okolja bi morala postati bistvena sestavina družbenega razvoja, ekologija pa del splošne izobrazbe sodobnega človeka.

Varstvo in pravilno vrednotenje okolja je bistven element našega družbenega razvoja in gospodarskega napredka, saj je zdravo življenjsko okolje glavni pogoj za boljše življenjsko

raven in delovno usposobljenost naših ljudi.

Vabimo vas, da o vsem razmislite in ugotovite kaj vi lahko prispevate k izboljšanju stanja okolja v vašem življenjskem, stanovanjskem in delovnem okolju ter za dekada varstva okolja, ki bo potekala pri nas od 25. maja, dneva mladosti do 5. junija, svetovnega dneva varstva okolja in kako se boste vključili v prizadevanja vseh osveščenih ljudi Jugoslavije in sveta za izboljšanje svojega življenjskega okolja.

»Človek živi od narave, to pomeni, da je narava njegovo telo, s katerim mora ostati v stalnem procesu, da ne umre.«

Zveza društev za varstvo okolja
Društvo za varstvo okolja Radovljica

Zahvale

Ob moji upokojitvi se vsem sodelavcem iz Verigarne, posebno pa najožjim sodelavcem, iskreno zahvaljujem za lepo in praktično darilo.

Vsem skupaj pa želim še veliko delovnih uspehov.

Marija Kopač

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem ter vodstvu finančnega sektorja.

Posebno se zahvaljujem vodstvu Verigarne, sindikalni organizaciji in vsem ostalim za prelepo izrečene in napisane besede in za lepa darila, ki mi bodo v trajen spomin.

Vsem želim še nadalje veliko uspehov in osebne sreče!

Meri Jalen

Zahvaljujem se vsem sodelavkam in sodelavcem v finančnem sektorju in vodstvu Kovačnice ter osnovni organizaciji sindikata DSSS za lepa darila in izkazano pozornost ob moji upokojitvi.

Alma Sujevič

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata DSSS in tozdu Sidrne verige, posebna zahvala pa veija sodelavkam in sodelavcem finančnega sektorja in tozda Sidrnih verig za lepa darila, presenečenje in za veliko pozornost.

Anica Juršinič

Kadrovske vesti

Novospregjeti delavci:

Tehnični sektor:
Prešeren Miro

Prišli iz JLA:

Tehnični sektor:
Pirih Marjan

Prenekali z delom:

Verigarna:
Hadžič Angelca

TIO:
Stojan Marjeta, Peterka Anton, Koselj Gaber

Orodjarna:
Remec Gregor

Finančni sektor:
Juršinič Anica,
Golmajer Nada

Tehnični sektor:
Perdih Janja

Odšli v JLA:

Kovačnica:
Križaj Bojan, Golub Dušan

Vzdrževanje:
Kupljenik Tomaž, Trpin Matjaž, Jug Iztok, Čop Jože, Pirc Anton

Verigarna:
Šašo Rade

TIO:
Lesic Andrej

Tehnični sektor:
Peterman Janko

Poročili so se:
Majer Tomaž in Laharnar Ilinka iz Vijakarne

Rodili so se:
Hrovat Franciju iz Tehničnega sektorja — hči Renata Kadrovska služba

Zasluzeni pokoj

V času, ko se poslavljamo od svojih sodelavcev, ne moremo mimo spominov, ki nas vežejo na povojni čas, ko je bilo vse potrebno graditi znova. Bila so težka leta in polna odrekanj. Nihče ni vprašal za čas

počitka, kajti porušena domovina je terjala svoje. Prav ta generacija je dala spodbudo spreminjajoči se družbi, ki je zakorakala svojo uspešno pot. V dobi uveljavljanja samoupravnega sistema so ti sodelavci zagnano in zavestno dali na razpolago svoje izkušnje in znanje.

Ko odhajajo iz naših sredin, jim zaželimo zasluženi počitek z iskrenimi željami, da nas večkrat obiščejo ter povprašajo za naše težave in tudi uspehe. Gotovo jim ne bo vseeno, kako živi tovarna, v kateri so pustili najlepši del svojega življenja.

BEGUŠ Franc je bil udeleženec NOB. Po končani vojni je prišel v Verigo. Poznamo ga že iz časov prve povojne generacije vajencev v obdobju 1946 do 1948. Delal je na različnih delovnih mestih v delovni organizaciji. Nekaj let pred upokojitvijo je opravljal dela vodje skladišča orodja.

LATIČ Ferid, udeleženec NOB, se je po vojni zaposlil v nekaterih večjih podjetjih, pri nas pa je bil nepretrgoma od leta 1969. V tem času je opravljal predvsem težja dela, kar je bil tudi vzrok za predčasno upokojitev.

RESMAN Ivan je bil zaposlen v Verigi od leta 1954 dalje. Ves ta čas je opravljal različna dela, največ pa v svojem poklicu. Nazadnje je opravljal dela in naloge vodje skladišča polizdelkov.

Naši sodelavci so v svoji dolgi službeni dobi v Verigi pridobili veliko delovnih izkušenj in jih nesebično prenašali na mlajše, kar jim gre zahvala in naše spoštovanje.

Zahvaljujemo se za vse, kar so storili. Želimo jim, da bi še dolgo uživali sadove svojega dela.

Sodelavke in sodelavci
Kovačnice

Letovanje?

V tem prispevku bi poskušal nekoliko oceniti lansko počitniško sezono in dati nekaj informacij za sezono 1983. Za sezono 1982 je značilno, da je bila nekoliko drugačna kot prejšnja leta. Bistvena novost je nabava kamp prikolic, s tem pa povečanje počitniških zmogljivosti. Povečanje počitniških zmogljivosti v kamp prikolicah se je odrazilo tudi v zasedenosti doma, saj je bila ta nekoliko manjša kot v sezoni 1981.

Zasedenost kamp prikolic v sezoni 1982 je bila zelo dobra, saj so bile skoraj v celoti razprodane. Najdaljšo obratovalno sezono smo zabeležili v Čatežu in na Malem Lošinjju.

V Čatežu se sezona povečuje na račun kopalne sezone, ki je v tem kampu aktualna v predsezoni in po njej. Na Malem Lošinjju pa se sezona povečuje zaradi tople klime in ugodnega podnebja na tem otoku.

Po končani sezoni 1982 smo ugotovili, da so bile počitniške zmogljivosti dobro razprodane, še posebno v prikolicah. Obratovalna sezona kamp prikolic je bila dolga, ekipo, ki je izvršila montažo in demontažo pa je skrbelo v kakšnem stanju bodo po končani sezoni. Ugotovi-

tev je dokaj presenetljiva, saj so prikolice dobili v sorazmerno dobrem stanju. Določene pomanjkljivosti so se pojavile le zaradi malomarnega in neodgovornega ravnanja posameznikov. Zavedati se moramo, da so prikolice izdelane iz lahkih krhkih materialov, zato je potrebno z njimi temu ustrezno ravnati.

Dotaknem naj se tudi sezoni 1983, ki je trenutno bolj aktualna, poznani pa so že nekateri podatki.

Iz dosedanjega vpisa je razvidno, da je bivanje v kamp prikolicah nekoliko bolj zanimivo kot v domu, saj so bile prikolice mnogo hitreje razprodane. Kapacitete starega dela doma so še dokaj neizkoriščene, medtem ko je novi del v glavni sezoni razprodan.

Omenim naj, da je v starem delu izvršena adaptacija, ki se je izvršila predvsem v spodnjem delu doma. Adaptirali smo kuhinjo, preuredili teraso, izdelali novo nadstrešje, preuredili nekaj sob in sanitarije. s tem posegom smo v prvi vrsti uredili kuhinjo tako, da ustreza predpisom o tozadevnih objektih, s tem pa smo bistveno olajšali delo kuharici in pomožnemu osebju v domu.

Izvršena pa so tudi vsa tekoča vzdrževalna dela, ki so jih dobro opravili delavci iz Vzdrževanja.

Vse tiste, ki boste letošnji dopust preživeli v kamp prikolicah, pa naj seznanim s posebnostmi posameznega kampa.

1. Avtokamp TERME ČATEŽ

— V njem sta dve prikolici (tip 390 in tip 465) obe razpolagata s štirimi ležišči. Prikolici sta na isti lokaciji kot v sezoni 1982, prav tako so nespremenjeni vsi ostali pogoji bivanja.

2. Avtokamp MEDULIN

— V njem so štiri prikolice (1 — tip 390 in 3 — tip 465). Lokacija prikolic je v rajonu 4. Če se peljete po srednji cesti desno od restavracije se prikolice nahajajo na levi strani, kakih 200 m od restavracije. Razvrstitev prikolic je nekoliko drugačna kot lani, mislim, da je boljša, saj so pomaknjene v senco.

3. Avtokamp ČIKAT

— V njem so štiri prikolice (2 — tip 465 in 2 — tip 500). Lokacija in pogoji bivanja so enaki kot v sezoni 1982.

4. Novost v tem letu sta dve prikolici tip 500 ki sta locirani v avtokampu MAREDA. Kamp je na zahodni strani Istre, tri kilometre severno od Novigrada. Kamp je tik ob morju v hrastovem gozdu, ima urejene spremljajoče objekte, ki se zahtevajo za tak kamp, Lokacija kampa je razvidna iz slike.

Vse tiste, ki boste letovali v kampu ČIKAT in MAREDA naj opozorim, da ste turistično takso dolžni plačati v teh dveh kampih sami, in sicer ob odhodu iz kampa. V vseh kampih se je ob prihodu potrebno javiti v recepciji, kjer dobite tudi informacije o lokaciji prikolic.

To priliko bi izkoristil tudi za zahvalo tozdu Vzdrževanje ob uspešnem sodelovanju in opravljenih delih v počitniškem domu ter pomoči pri postavitvi kamp prikolic.

Vsem dopustnikom, ki boste letovali v počitniškem domu ali kamp prikolicah, pa želim obilo sonca in dobrega počutja.

S. L.

Poročilo ambulante prve pomoči za prve štiri mesece 1983

V prvih štirih mesecih sta bolničarki nudili prvo pomoč 1.901-krat, in sicer v naslednjih primerih:

urezi in ubodi	92-krat
opekline	42-krat
udarnine, stiskanine	51-krat
odrgnine, razpoke	75-krat
glavoboli, zoboboli	436-krat
tujki v očeh	63-krat
želodčne bolečine	44-krat
prehladi,	
bolečine grla	59-krat
previjanje poškodb	227-krat
ostale intervencije	416-krat
merjenje krvnega pritiska	396-krat

V letošnjem letu se je ponesrečilo 22 delavcev, in sicer:

- Konjevič Zlatko
Skupne službe
- Srebrnak Marjan
Verigarna
- Prešeren Andrej
Verigarna
- Ljubičič Jadranka
Verigarna
- Zupan Mirko
Vzdrževanje
- Vidic Aleksander
Vzdrževanje
- Zgonc Alojz
Sidrne verige
- Kapič Mujega
Sidrne verige
- Kociper Štefan
Vijakarne
- Resman Jožica
Verigarna
- Mataln Leon
Sidrne verige
- Legat Janko
Vzdrževanje
- Horvat Darinka
Skupne službe
- Krbavac Barica
Vijakarne
- Đekanovič Milica
Vijakarne
- Resman Jožica
Verigarna
- Legat Majda
Vijakarne
- Đogič Senad
Verigarna

Lepir Koveljka
Kovačnica
Jakovljevič Marko
Vijakarne
Janša Jože
Verigarna

V prvih štirih mesecih smo zabeležili dva začetna požara, in sicer po enega v Vzdrževanju in Verigarni.

Iz SVD

PREGOVORI Z AKTUALNO OBLEKO

*Osel gre le enkrat na led;
modrec ve: danes sem spal,
jutri bom plesal po njem;
vplivnež zahteva menjavo ledu.*

*Rana ura, zlata ura!
Ker bogatih ne maramo,
delovnega časa nismo
premaknili.*

*Kdor drugemu jamo koplje,
sam vanjo pade, le da je
včasih jama zlata.*

*Denar, sveta vladar!
Kjer ni denarja,
vladar propada.*

*Klin se s klinom izbija,
samouprava z administriranjem.*

SAMOZVANI AKTIVIST

*Odlikovanj ima mnogo,
izhodov še več
ter funkcij zalogo
od dela je preč.*

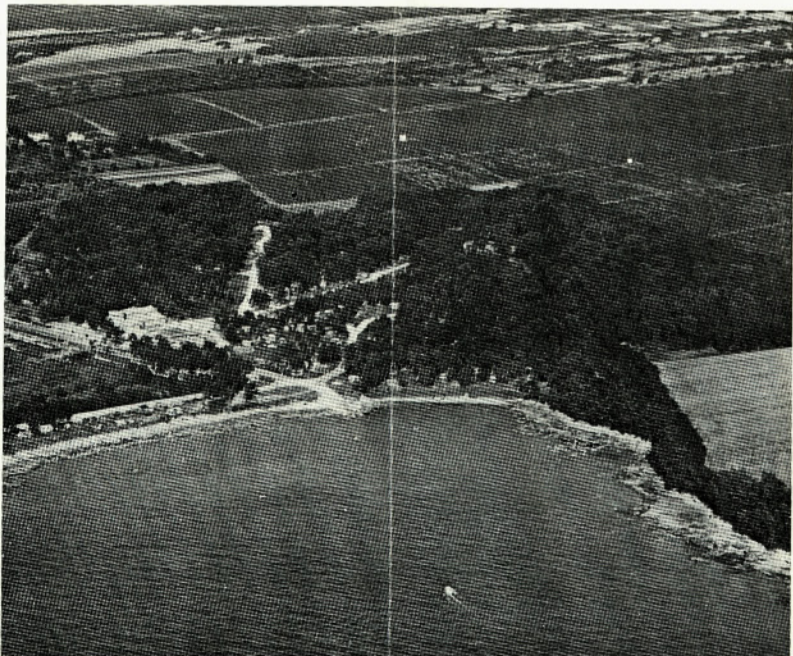
*Skrbi za kulturo
skrbi ga za vse
in s svojo naturo
lenobo pase.*

*S sestanka na sejo,
iz seje na zbor,
mu dnevi minejo
zanj to ni napor.*

*Ga žalost preveva,
ker služb je preveč
in stalno premleva
kak' spraviti jih preč.*

*Tolaži se revež:
nekoč pride dan,
ko dobil bo delež;
ne čaka zaman!*

F. Č.

ŠZ	ELEKTRONSKA NAPRAVA	NASPROTNIK MONARHIJE	VSTAVA	PROZORNI DEL OKNA	PAVLOVA	VOJVODINEC	VERIGA LESCJE	POBROČJE EMIROVE OBLASTI	JADRANSKI OTOK	SKANDIJ	GJOJINA BULA	DELOVNA SPOSOBNOST TELESA ALI SAJMI	UJELJIV POSMEH
POPREČEK							IZGRED, IZPAD						
PEVKA OTTA							DNJA, VELIKA ŽIVAL MLADOLETNIK						
PRIPRAVA ZA STAPANJE										PTICA UJEDA STAR ČEVELJ			
ROČNO ORODJE					OZEL V GERMANSKI MITOLOGII				ŠTORUKLJA				
PEVKA PROBNIK				MATEMATIČNA UJEZANKA	OSEBA IZ BIBLIJE	JOŽA AVSENIK REKA SRELI MIRNEJ			TEHTILICA VOJAK, KI DELUJE V BOV. ZALJEVU				
NACIONALIS- TKE										IGOR ZUPAN GLAVNI ŠTEVNIK			
DEL GESLA FRANCOŠKE REVOLUCIJE								DEL POSTELNE OPREME (HMOŽINA)					
VALJEVO			IGRALEC CONNERY OLIKA					REKA NA TAJSKEM NEPRIJETEN OBČUTEK					
ARTHUR				SLOVENSKA REKA	TEHNIČNI POKLIC MUSLIMANSKI BOG					SESTAVIL M.D.	ŽNILO	PRAVILJNA ZVER (TARGA)	
GLAVNO MESTO TIBETA						GORA V JULIJAH			PRVA ŠTEVILKA	ZAJAMKA MOTOR, KOLES AFRIŠKI VELETOK			
TEHNIŠKI IGRALEC PILIC													
PREDVALEC NAŠEGA POLOTOKA							PEVKA KOVACIČ TRAILAND						
KUTINA			PODRAG KAMEN					HRVAŠKI POLITIČAR DELAVEC (DJURO)					

Izzrebani nagrajenci križanke iz prejšnje številke za prvo nagrado Mulej Mara, za drugo Habjan Dragica in Kobalj Janko, za tretjo Šabič Jelka in Marija Rozman

IVO ZUPAN: Bivši državni rekorder in odličen skakalec

Ivo Zupan se že osemnajst let ukvarja s smučarskimi skoki. Do leta 1980 je aktivno tekmoval, potem pa se je posvetil trenerskemu poklicu. Poleg skakanja aktivno igra tudi nogomet, pa tudi odbojka in rekreacijsko deskanje mu niso neznan. S tem samo potrjuje, da je vrhunski športnik, vzoren delavec in dober tovariš na svojem delovnem mestu.

V svoji karieri si dosegel precej dobrih rezultatov. Kateri od njih smatraš za svoje največje uspehe?

»Devet let sem bil član državne reprezentance in se udeležil olimpijskih iger leta 1976 v Innsbrucku, svetovnih prvenstev v poletih v Planici in Wickersundu. Na republiških in državnih prvenstvih sem bil znan po tem, da sem vedno osvajal druga ali tretja mesta, nikoli pa mi ni uspelo zmagati. V tekmah za svetovni pokal sem bil najboljši v Zakopanah, kjer sem osvojil deseto mesto.«

Pod tvojim okriljem naj bi rasel nov rod mladih skakalcev. Ali je kateri od njih posebej talentiran in bi v bodočnosti lahko dosegel dobre rezultate?

»Najprej moram omeniti, da treniram občinsko selekcijo Jesenic, ki vključuje vse generacije skakalcev: od mlajših pionirjev do članov. To je skupina trinajstih tekmovalcev, zbranih iz jeseniške in radovljiške občine. Med člani je najboljši Lotrič, ki je letos postal tudi državni prvak, v mladinski konkurenci pa izstopata Peljhan in Marjanovič, člana mladinske državne reprezentance. Izmed najmlajših bi omenil Gašperina in pa največjega talenta v naši selekciji Petek Francija iz Lesc.«

Trenerski poklic je zelo zahteven, poleg tega pa vzame tudi precej časa. Glede na to, da si v delovnem razmerju z Verigo, verjetno težko usklajuješ ure treninga z delovnim

časom. Kako ti uspeva reševati ta problem?

»Poleti sem redno zaposlen v Verigi in zato treniram v popoldanskih urah petkrat tedensko. Kadar gremo na skupne priprave si vzamem dopust, pri tem pa mi gre precej na roko tudi DO, predvsem Vzdrževanje. Pozimi smo z DO dogovorjeni, da mi omogočijo štiri mesece dopusta, s tem da občinska zveza refundira vse stroške. Moram poudariti, da sem izredno vesel in zadovoljen, da z DO vedno najdemo skupno besedo in da s tem nimam nikakršnih problemov.«

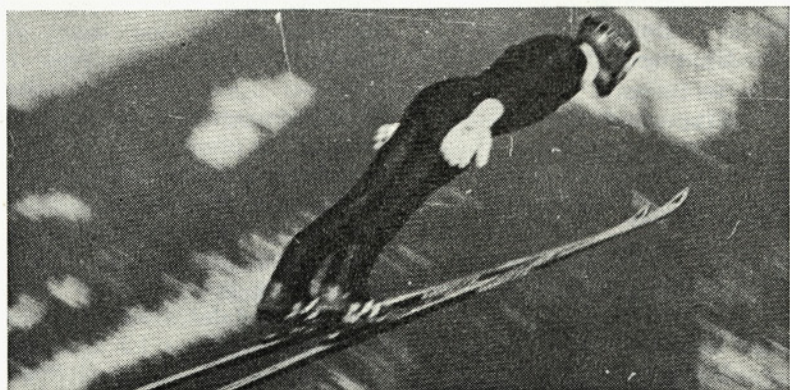
S poletom 171 m si bil dolgo časa jugoslovanski rekorder, toda tako Tepeš kot Ulaga sta letos skočila še dlje. Kako si se počutil, ko si izvedel, da si izgubil rekord?

»Rekord sem obdržal štiri leta in že precej časa sem pričakoval, da bosta Tepeš in Ulaga, ki sta letos ravno na poletih v Harachowu dosegla vrhunec forme, preskočila znamko 171 m. Novico sem sprejel kot pač vsakdo, saj noben rekord ni več in nedosegljiv.«

Kakšno je tvoje mnenje o našem skakalnem športu danes?

»Trenutno imamo v Jugoslaviji samo tri kvalitetne tekmovalce: Ulago, Tepeša in Lotriča. Za njimi je nastala velika praznina, saj ostali tekmovalci niti v evropskem pokalu ne dosega dobrih rezultatov. To je posledica preostrih selekcij in majhnega števila skakalcev. V zadnjem času se je premaknilo nekoliko na bolje, vendar je delo z mladimi še vse preveč zanemarjeno. Mislim, tudi, da preveč menjamo trenerje, medtem ko se v vodstvu smučarske zveze ničesar ne spremeni. Morda bi bilo bolje, da bi se kdaj zgodilo obratno.«

Janez Palovšnik

Program kina Radovljica

OD 2. DO 29. JUNIJA 1983

ZMAJ IZ ARIZONE
hongkonški barvni film
2., 5. in 7. 6. ob 21. uri

KRIMINALISTIČNA
BRIGADA
franc. barvni film
16. in 19. 6. ob 21. uri,
18. 6. ob 19. uri

ŠERIF IZ DOLINE NILA
ital. barvni pustolov. film
4. 6. ob 19. uri, 6. 6. ob 21. uri

TOPLI BRATJE
ital.-franc. barvni zab. film
18. in 21. 6. ob 21. uri

HEAVY METAL
amer. barvni film
4. in 8. 6. ob 21. uri,
5. 6. ob 19. uri

PODGANE NA ASFALTU
barvni film
19. 6. ob 19. uri,
20. in 22. 6. ob 21. uri

OGNJENE KOČIJE
angl. barvni film
9. in 13. 6. ob 21. uri,
11. 6. ob 19. uri

KANTONŠKI KUNG FU
hongkonški barvni film
23. in 26. 6. ob 21. uri

BRATJE BLUEZ
amer. barvni zab. film
11. in 15. 6. ob 21. uri,
12. 6. ob 18.45

LOPOV
franc. barvni zab. film
25. 6. ob 19. uri, 27. 6. ob 21. uri

13. JULIJ
jug. barvni vojni film
12. in 14. 6. ob 21. uri

LJUDJE, PONOREL BOM
franc. barvni zab. film
25. 6. ob 21. uri, 26. 6. ob 19. uri

VSAKA GOLOTA BO
KAZNOVANA
brazilski barvni film
28. in 29. 6. ob 21. uri

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno. Ureja ga uredniški odbor: Zdenka Arh, Božena Vidic, Dora Tonejc, Marjan Stiperski, Franc Čop in Miloš Janša. Odgovorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja za informiranje prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.